

NOVOSTI ZAGREBAČKA METROPOLITA

Biskup Juraj Jezerinac o dušobrižnicima branitelja: „Prisutnost svećenika u ratu pomogla je braniteljima da ostanu na visini, prije svega kao ljudi“

ZAGREB (IKA) 23.08.2024. / 08:27

Braniteljima su u vrijeme Domovinskoga rata veliku podršku davali i katolički svećenici. Oni su na prvoj crti bojišnice dijelili ratnu svakodnevicu s braniteljima. Iako nisu nosili oružje ni sudjelovali u borbama, blizina vojnih kapelana bila je ključna za duhovno snaženje i buđenje nade borcima za obranu Hrvatske.

Kada je ujesen 1991. kao tek nedavno zaređeni pomoćni biskup zagrebački Juraj Jezerinac dobio zadaću organiziranja duhovne skrbi branitelja, nije imao mnogo vremena za pripreme. Bio je poslan hrvatskim policajcima i vojnicima koji su stali u obranu domovine, da zajedno sa svećenicima spremnima služiti na prvoj crti bojišnice donosi duhovni mir. Hrvatski su ga biskupi imenovali ravnateljem dušobrižništva Hrvatske vojske, a svoje biskupsko geslo „Bog je mir i radost naša“ u danima agresije na Hrvatsku posebno ga je motiviralo u njegovom pastoralnom radu. Danas umirovljeni biskup Vojnoga ordinarijata mons. Jezerinac u razgovoru otkriva kako je pronalazio svećenike koji su duhovno skrbili o braniteljima, kako se nosio s izazovima i etičkim dilemama koje su proizlazile iz rata te prenio svjedočanstva branitelja koji su sa sobom na ratište nosili krunice koje im je on darivao.

Kakve ste svećenike tražili za ulogu dušobrižnika branitelja? Koje su karakteristike trebali imati? Poznato je da ste uz biskupe surađivali i s redovničkom poglavarima...

Kada govorimo o svećenicima-vojnim dušobrižnicima sveti papa Ivan Pavao II. rekao je da to moraju biti najbolji svećenici, u svemu izgrađeni. To znači da moraju biti duhovno jaki i svjesni svoga poslanja, prije svega u pružanju duhovne potpore vojnicima, kako bi sačuvali svoje ljudsko i kršćansko dostojanstvo.

Svakako treba zahvaliti biskupima na pružanju pomoći i odabiru svećenika, kao i redovničkim poglavarima. I jedni i drugi imali su u tim teškim danima Domovinskoga rata želju na najbolji način pružiti utjehu našim braniteljima. Svećenicima nije bilo lako odlučiti se i biti na usluzi braniteljima. Bili su to ljudi srca koji su voljeli ne samo svoje svećeništvo nego su i suosjećali s braniteljima, koji su se zatekli u najtežim situacijama svoga života. Svaka riječ podrške puno im je značila te je pružala snagu i sigurnost, a posebno riječ svećenika. Osim osobnih razgovora s braniteljima, svećenici su organizirali predavanja i služili mise na ratištu.

Koja je bila uloga dušobrižnika branitelja, što se od njih očekivalo da čine i na koji način da skrbe o braniteljima? Kako biste opisali ulogu svećenika dušobrižnika

tijekom Domovinskoga rata?

Svaki kršćanin, pa prema tome i vojnik, ukoliko nastoji živjeti kršćanskim životom, želi dušobrižničku pomoć, posebno branitelji. I nema ljepše za vojnika nego kada ima osjećaj da može računati i na duhovnu pomoć jer mi ljudi nismo samo tjelesna nego i duhovna bića, a najbolju duhovnu pomoć može dati upravo svećenik.

Kad sam kao Ravnatelj dušobrižništva posjećivao naše branitelje, posebno ranjenike, taj je susret bio uvijek pravo obogaćenje ne samo za ranjenike nego i za mene osobno. U tim sam trenucima zahvaljivao dragom Bogu što među nama ima tolike dobrote, snage i nade. Bile su to godine zanosa, radosti i spremnosti da se svoj život položi za druge.

U sjećanju su mi ostali mnogi ranjenici koji su ležali po bolnicama diljem Hrvatske. Često se sjetim vojnika, koji je ležao u Draškovićevoj bolnici u Zagrebu. Bio je bez očiju i bez ruku. „Ja nikoga ne mrzim pa ni onoga koji je kriv što neću više nikada vidjeti svojim očima, i zagrliti svojim rukama moje najmilije“, rekao je i nastavio: „Oni su veći bogalji i slijepci nego ja. Ja imam vjeru kojom mogu pobijediti zlo u sebi i oko sebe.“ Drugi, koji je bio bez ruku, pokazao mi je krunicu koja je stajala iznad kreveta i rekao: „Krunicu molim u svom srcu i razmišljam često o Isusovom životu, njegovoj muci i smrti na križu, kao i o uskrsnuću. To mi daje snagu.“

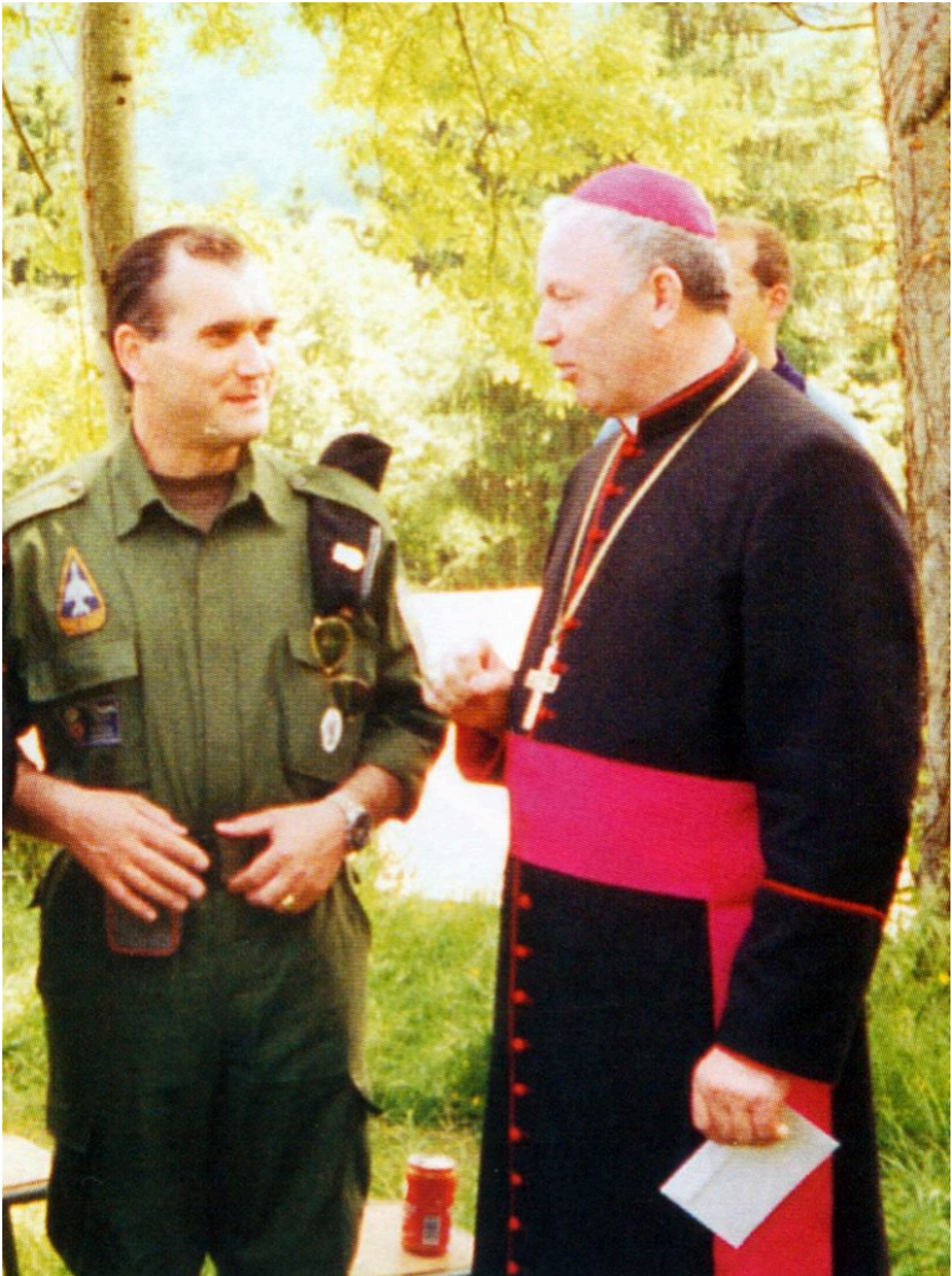

FOTO: Privatni arhiv // Biskup Jezerinac u razgovoru s Rudolfom Perišinom

Koje su bile ključne duhovne potrebe branitelja u tom vremenu?

To je prije svega pitanje kako ostati častan vojnik i branitelj u situacijama koje su posve drugačije od normalnoga stanja. U takvim situacijama teško je biti pravi čovjek, a pogotovo kršćanin.

Kako su se sami svećenici nosili s izazovima i dilemama koje su proizlazile iz rata?

Mnogi su mi svećenici pričali o dragocjenom iskustvu vojnika, koji su prolazili kroz „scile i haribde“, a to znači kroz veoma težak i mučan život koji nije uobičajen za čovjeka. Svakako, svećenici su nastojali odgovoriti na izazove trenutka kako bi život branitelja bio što manje stresan i što normalniji u mjeri u kojoj je to moguće.

I danas ima, a i u vrijeme Domovinskoga rata, bilo je onih koji su tvrdili da svećenicima nije mjesto u ratu, gdje se vode borbe, svjedoči ubijanjima. Kakav je Vaš odgovor na to? Je li zapravo prisutnost svećenika na bojištu pridonijela smanjenju nasrta na ljudsko dostojanstvo?

Kad govorimo o tome treba prije svega naglasiti duhovno poslanje svećenika, bilo da se nalazi u normalnim ili izvanrednim situacijama, kao što je to ratno stanje. Svećenik treba biti prisutan po svom poslanju, a njegovo je poslanje biti u službi duhovnoga dobra. Svećenik se ne bori u ratu oružjem u ruci nego nastoji pružiti duhovnu pomoć koja je najbolje oružje u borbi protiv zla. Kardinal Franjo Kuharić više je puta naglasio da svećenici ne smiju nositi oružje. Osobno sam svakodnevno za vrijeme Domovinskoga rata posjećivao branitelje po bojištima i nikada mi nije palo na pamet da trebam nositi oružje, iako su me neki zamolili da ga nosim zbog sigurnosti.

Upravo ta svećeničkova prisutnost pomogla je braniteljima da ostanu na visini, prije svega kao ljudi. Mnogi su mi rekli da su prilikom zarobljavanja neprijateljskih vojnika bili u opasnosti da uzvrate istom mjerom. Umjesto toga nastojali su sačuvati njegov život, uvjereni da treba razlikovati zlo koje se nalazi u čovjeku i čovjeka. Stoga je riječ kardinala Kuharića u kojoj poziva branitelje na časnu obranu, pri kojoj treba razlikovati čovjeka od zla koje se nalazi u njemu, tako snažno odjeknula. Stoga se može reći da je obrana hrvatskih vojnika općenito bila časna i na visini. Tu su veliku ulogu imali upravo svećenici.

Možete li navesti neka konkretna svjedočanstva ili primjere kako je duhovna podrška svećenika utjecala na moral i duhovnu snagu branitelja tijekom Domovinskoga rata?

„Našao sam se više puta u situaciji da ubijem neprijateljskog zarobljenika“, rekao mi je jedan branitelj. „U zadnjem sam trenutku pomislio pa ja sam vjernik, moram se ponašati vjernički, a to znači vidjeti u bližnjemu brata svoga, koji ima možda ženu i djecu, još žive roditelje. Možda je natjeran da se bori za interese određenih krugova u svome narodu. Sve mi je to pomoglo da donesem odluku u korist njegova života.“

Poznato je da su branitelji sa sobom na ratište nosili krunice, da su ih držali uz sebe. Kakva su do vas dolazila svjedočanstva?

Drago mi je da ste postavili i to pitanje. Naime, na samom početku rata podijelio sam nekoliko stotina tisuća krunica koje su branitelji nosili sa sobom. Tu je krunicu spomenuo i pokojni predsjednik Franjo Tuđman u pismu koje je pisao kardinalu Franji Kuhariću kada ga je tražio da osigura duhovnu skrb za branitelje. Između ostaloga, piše kako mnogi vojnici dolaze u sakristiju katedrale i kupuju krunice prije polaska na ratište.

Naši su vojnici posebno prepoznati u Lurdu upravo po krunicama koje nose na lijevoj ruci. U prvim danima vojnoga hodočašća u Lurd mnogi su me zapovjednici stranih vojski pitali zašto naši vojnici nose krunice te koja je to poruka. Odgovorio sam im da je krunica znak pouzdanja u Boga u trenucima kada su naši branitelji gotovo bespomoćni nad brojnim agresorom, ali uvjereni da će se Božjom snagom i pomoću moći obraniti. Oni žele biti časni vojnici koji vole svoju Domovinu, braneći je po cijenu vlastitoga života. Na pitanje jednoga stranoga vojnika kako se krunica može povezivati s ratom, odgovorio sam sličnim

riječima da čovjek mora ostati uvijek čovjek u punom smislu riječi, čak i kao vojnik. Upravo molitva svete krunice pomaže nam da budemo više kršćani, više ljudi koji ljube Boga i čovjeka. U tom je duhu ruski pisac Dostojevski rekao kako je čovjek u opasnosti da postaje sve više nečovjek i da se pretvori u životinju ako napusti Boga.

Mnogi su mi branitelji rekli kako ih je krunica sačuvala da ostanu čestiti ljudi. Tako na primjer, prigodom vojno redarstvene akcije „Oluja“ na području Like dvojica branitelja mi kažu kako su u mraku, rano ujutro, nailazili na vojnike, kako se probijaju kroz šikaru. „Pomislili smo da su to neprijateljski vojnici. Kad smo vidjeli da nose krunice, obuzela nas je radost. Vjerojatno su se i oni prestrašili, bojeći se smrti. Kad smo ih primijetili, javili smo im neka se ništa ne boje. Zahvaljujući krunici mi smo se ne samo spasili nego je zavládala obostrana radost.“

Stoga smo u Vojnom ordinarijatu odlučili da se krunica hrvatskog vojnika ovjekovječi kako bi uvijek ostala u sjećanju. To je učinio poznati akademski kipar Kuzma Kovačić koji je ugradio krunicu u reljef Gospe Velikoga Hrvatskoga Krsnoga Zavjeta. Taj se reljef nalazi u kapelici Vojnoga ordinarijata u Zagrebu.

Spomenuli ste i Lurd. Kada se hrvatska vojska pridružila međunarodnom hodočašću vojski svijeta u Lurd?

Naše je hodočašće u Lurd započelo 1993. godine. Naime, tih je dana boravio u Hrvatskoj mons. Brard, tadašnji direktor međunarodnoga hodočašća u Lurd. On je predložio kardinalu Franji Kuhariću da bi bilo dobro da se tom međunarodnom hodočašću vojski svijeta pridruži i hrvatska vojska, unatoč ratu koji bijesni u Hrvatskoj. I tako je iste godine organizirano hodočašće u Lurd na kojem smo nakon toga redovito sudjelovali svake godine sve do danas.

Prvo vojno hodočašće predvodio je general Ante Rosso. Bio nas je tridesetak hodočasnika, a među nama i jedan branitelj bez noge, gospodin Jurković. Zbog njega smo malo zakasnili na stadion tako da su vojske čekale i našu delegaciju, kako bi se svi zajedno mogli pridružiti zajedničkoj procesiji koja se odvijala gradom Lurdom do Spilje ukazanja Majke Božje djevojčici Bernardici. Na toj procesiji okupilo se oko 40 tisuća vojnika koji su došli iz cijeloga svijeta, počevši od Australije, Južne Koreje te Europe, Amerike, Kanade i Afrike. Kad je mons. Michael Dubost, tadašnji francuski vojni biskup najavio da se po prvi puta pridružuje ovom međunarodnom hodočašću i hrvatska vojska, prolomio se stadionom veliki pljesak, uz bacanje vojničkih kapa u znak radosti, što se Hrvatska pridružila tom međunarodnom hodočašću, koje ima za cilj podržavati zajedništvo među narodima i vojskama svijeta. To je bila snažna poruka da vojska nije tu da osvaja tuđe, nego je njezin zajednički cilj očuvanje mira i stabilnosti u svijetu. Upravo je to svojom prisutnošću u Lurdu snažno potvrdila i hrvatska vojska, koja se tada branila od agresora koji je imao namjeru pokoriti Hrvatsku i stvoriti Veliku Srbiju. Bio je to pravi agresorski rat sa svim svojim posljedicama. On je, Bogu hvala, završio porazom agresora, zahvaljujući hrabrim vojnicima i Božjom pomoću, kako reče predsjednik Tuđman.

FOTO: Privatni arhiv // I u mirnodopsko vrijeme biskup Juraj Jezerinac bio je blizak braniteljima

Obnašali ste službu vojnoga ordinarija osamnaest godina. Što Vam je ostalo posebno u sjećanju?

Ima mnoštvo primjera koji su mi ostali u lijepom sjećanju, a posebno iz vremena ratne agresije srpsko-crnogorske vojske na Hrvatsku, i teško je nešto izdvojiti. Najviše su me se dojmili ranjenici po bolnicama, kojih je bio velik broj. Gotovo da i nije bilo bolnice u Hrvatskoj koja nije imala ranjenika. Njih sam svakodnevno posjećivao i obilazio bolnice od sjevera do juga, od istoka do zapada.

Divio sam se liječničkom osoblju i medicinskim sestrama, a posebno tome s koliko su pažnje i gotovo nadljudske ljubavi skrbili za ranjenike. Mnogi su ranjenici ležali bespomoćni, ali s nekim ponosom i radošću što su mogli dio svog života pokloniti napadnutoj Domovini. Susret s ranjenicima bio je pravo obogaćenje za mene osobno, ali, vjerujem, i radost za njih. Mogu reći da mi se nitko od njih nije potužio na svoju bolest i patnju, dapače s optimizmom su gledali na budućnost. Na svoje boli i patnju gledali su kao na zalog naše sretnije budućnosti.

Danas se s radošću sjećam tog razdoblja mogega biskupskoga služenja, posebno kao vojni ordinarij u vojsci i policiji. Susreo sam se s mnogim divnim ljudima koji vole ovu zemlju i svoj narod, kojima je život svetinja, koji se trude dati sve od sebe kako bi Hrvatska mogla i dalje živjeti i opstati te postati zemlja mira i stabilnosti, domovina novih života, a ne kolijevka smrti.

Autor: Ivan Tašev, novinar Glasa Koncila (itasev@glas-koncila.hr)

Tekst je dio novinarskoga projekta „Oprostom do domovine: Svjedočanstva svećenika dušobrižnika branitelja iz Domovinskoga rata“, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

agencija za elektroničke medije biskup Juraj Jezerinac

Daljnje korištenje vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.
Sva prava pridržana © 2018 - 2024 Hrvatska katolička mreža